

Dit betreft een artikel onder voorbehouden rechten op basis van de licentie Creative Commons *Auteurschap – Geen commercieel gebruik – Geen wijziging - 2.0 België (CC BY-NC-ND 2.0)*.

U mag:

- * dit artikel kopiëren, verspreiden en openbaar maken

Onder de volgende voorwaarden:

* **Auteurschap** — U moet de naam van de originele auteur vermelden op de wijze aangeduid door de auteur van het werk of door de rechthebbende die u de toestemming geeft (maar niet op een wijze die suggereert dat ze u steunen of het gebruik van de creatie goedkeuren).

* **Geen commercieel gebruik** — U mag deze creatie niet aanwenden voor commerciële doeleinden.

* **Geen wijziging** — U mag deze creatie niet wijzigen, veranderen of aanpassen.

Voor aanvragen tot verspreiding die niet onder deze voorwaarden vallen moet u mailen naar evanbesien@hospichild.be

---

Hospinews Focus

30 jaar ten dienste van de neonatologie

September 2008

Interview : Anne Pardou, Diensthoofd Neonatologie in het Erasmus Ziekenhuis.

Interview door : Emmanuelle Vanbesien

Uitgever : Hospichild.be / asbl cdc-cmde vzw

30 jaar ten dienste van de neonatologie en twee bloemlezingen uit herinneringen – Een ontmoeting met dokter Anne Pardou, Diensthoofd Neonatologie in het Erasmus Ziekenhuis.

«Dertig jaar geleden begon het leven voor de neonatoloog bij de geboorte in de verloskamer. Met de komst van nieuwe technologieën (echografie, beeldvorming via magnetische resonantie...), konden we de baby's reeds lang voor de geboorte waarnemen en soms hun moeilijkheden wekenlang volgen. Dertig jaar geleden was de baarmoeder nog een « zwarte doos... »

«Ik kijk met tederheid terug op al die vroeggeboren kinderen: Géraldine, de eerste die me met verstomming sloeg. Joy, Ziné, Jade, Margaux en Margot, Noémie en Camille, Charles, Eloïse, Léa, Caspar, Martin, Florian en zovele anderen die me de ogen openden om hun behoeften te ontcijferen. Ondertussen zijn ze groot geworden. »

Anne Pardou is neonatologische pediater en diensthoofd Neonatologie in het Erasmus Ziekenhuis te Brussel. Ze is tevens de auteur van twee (Franstalige) boeken met getuigenissen en bedenkingen, die de voorbije vijf jaar werden gepubliceerd:

‘Contes pour parents de petits bonshommes et petites bonnes femmes’ – met illustraties van

Marianne de Grasse

Si Petits et si forts » met foto's van Michel Vanden Eeckhoudt

Elke voornaam is een baken in haar dertigjarige loopbaan. Ze is een vat vol leuke, ontroerende en soms harde anekdotes. Haar eerste boek werd met veel gevoel geïllustreerd met potloodtekeningen door Marianne de Grasse, voor het tweede deed Anne Pardou een beroep op fotograaf Michel Vanden Eeckhoudt. Zwart-wit foto's, genomen zonder flitser in een afdeling waar discretie een must is om de kinderen, de ouders en het verzorgend personeel niet te storen. Het resultaat? Een werk van een opmerkelijke schoonheid en gevoeligheid.

Het waarom van deze twee werken? De wil om momenten uit het leven van prematuren, hun ouders, familie en het verzorgend team op papier vast te leggen.

Geneeskunde is een kunst, zegt Dokter Pardou: dat mag men niet vergeten! Eigenlijk zijn wij een soort artiesten. Ik wou mij uitdrukken in woorden en liet me bijstaan door kunstenaars, die mijn gevoelens vertaalden naar potloodtekeningen en foto's. Ik vind het belangrijk te kunnen zeggen dat wij mensen zijn, hoezeer de technologie ook bezit heeft genomen van de neonatologie, dat er zelfs op intensieve zorgen tederheid heerst.

Dokter Pardou studeert geneeskunde tot 1969 en besluit vervolgens zich te specialiseren in pediatrie en neonatologie. Ze studeert af in 1974. De dienst Neonatologie in het Erasmus Ziekenhuis opent de deuren in 1978, vandaag dertig jaar geleden.

Anne Pardou maakte de ontwikkeling van de moeder-kind polen van dichtbij mee. Dankzij de geleverde inspanningen kunnen steeds jongere foetussen in steeds betere omstandigheden het leven aanvatten.

Dertig jaar geleden begon u uw loopbaan als neonatologische pediater tussen pasgeboren kinderen. Er is sindsdien veel veranderd.

Dat waren heel andere tijden. Niets van ons materiaal was aangepast aan de grootte van vroeggeboren kinderen: naalden zo groot als nagels, te dikke sondes, elektroden voor volwassenen... Alles moest nog uitgevonden worden. Het publiek kent de intensieve zorgen op de neonatologie dankzij de media, maar de neonatologie kende de voorbije dertig jaar een onvoorstelbare evolutie.

Vandaag worden de patiënten naar ons doorverwezen door de verloskundigen, de foetologen, met wie we voor of na de geboorte een tijdlang nauw samenwerken. De ouders willen van alles op de hoogte zijn, betrokken worden. Sinds een tiental jaar zijn de diensten een stuk menselijker geworden, de ouders worden beter opgevangen.

Op de intensieve zorgen van de neonatologie zijn er vroeggeboren kinderen, maar ook kinderen die na een normale zwangerschap ingrepen of bijzondere zorgen nodig hebben.

Alles is veranderd: de leefbaarheidsgrens, de technologie, de perinatale en antenatale zorg, de echografie. We weten wat we mogen verwachten. We weten aan welke ziekte het kind zal lijden bij de geboorte. Dankzij de medische beeldvorming weten we precies wat we moeten voorzien na de geboorte. Het materiaal is eveneens aangepast: de monitoring, de beademing...

Ook de wetenschappelijke research en de dierproeven zorgden voor doorbraken op het gebied van technologie en geneesmiddelen. Als neonatoloog zijn we veel verschuldigd aan bavianen,

lammeren, ratten en muizen. Er zijn researchers die intensieve zorgen verstrekken aan vroeggeboren bavianen, bijvoorbeeld om de evolutie van longletsels te bestuderen bij diverse vormen van kunstmatige beademing.

Toen de eerste diensten voor neonatologie opgestart werden, hielden we ons vooral bezig met de beheersing van de technologische aspecten. Vervolgens konden we ons toeleggen op een meer humane opname en op het welzijn. Een kind van 600 gram intuberen is echt niet gemakkelijk, weet u. Een catheter aanbrengen in een haarvat evenmin. Men moet al deze nauwkeurige technieken aanleren en tegelijk de machines kunnen bedienen. Bovendien moet je alle blijven opvolgen, want de informatica zorgt telkens weer voor krachtiger oplossingen. We moeten steeds een vinger aan de pols houden van die nieuwe mogelijkheden.

We hebben moeten leren wat de specifieke behoeften zijn van vroeggeboren kinderen, hun neurologische opvolging verzekeren, zien waar de grenzen liggen. De gevolgen van extreme vroeggeboorte in kaart brengen.

In 2001 werd « NIDCAP¹ » ingevoerd in het Erasmus Ziekenhuis. Dankzij dit programma kunnen we het kind heel goed observeren, zijn behoeften evalueren en eraan beantwoorden. De architectuur van een dienst neonatologie is een voorbeeld een afdoend antwoord op de behoeften van zowel de baby, de ouders als het verzorgend personeel. Stimulaties kunnen bijvoorbeeld een heilzaam effect hebben voor het ene kind, maar niet voor het andere. Indien men het moment opdringt, zijn de ouders en het kind er niet altijd klaar voor. Daarom moeten de ruimtes duidelijk afgebakend zijn, moet de dienst over aparte kamers beschikken, moeten lawaaiërende machines afgezonderd worden, moet men zorgen voor aangepaste verlichting en vloerbekleding. En we moeten oog hebben voor de behoeften van ouders en familie. Het gaat telkens om andere behoeften.

Momenteel beleven we een explosieve evolutie van medische en paramedische knowhow. Maar je kan niet alles kennen en kunnen. Er zijn multidisciplinaire teams nodig: genetici, verloskundigen, neonatologen, gespecialiseerde kinderartsen, stofwisselingsdeskundigen, psychologen, kinesisten, gespecialiseerde verpleegkundigen, maatschappelijk werkers ...

Maar hoewel de geneeskunde steeds wetenschappelijker wordt, is er op het gebied van de neonatologie nog niet veel echt aangetoond. Op dit moment neem ik bijvoorbeeld de resultaten door van een studie van baby's uit 1988 met een geboortegewicht van minder dan 1500 gr. Vandaag gebeuren de studies meer op basis van het aantal weken zwangerschap dan van het geboortegewicht. We kunnen dus niet langer teruggrijpen naar studies van 20 jaar geleden, omdat we nu anders tewerk gaan. En aangezien studies veel geld kosten, worden er niet veel uitgevoerd. Ook vandaag begrijpt men dit vakgebied met betrekking tot het ontluikende leven niet altijd goed.

Hoe lang hebben de verhalen 'gerijpt' voor u ze aan het papier toevertrouwd?

Sommige gevoelens heb ik pas twintig jaar na datum kunnen uitdrukken. Niet noodzakelijk omdat het zo moeilijk lag, maar ik wou gewoon geen tijd verliezen met het vertellen. We zijn tenslotte mensen. Mensen met plichten, maar ook met kennis en een zekere macht. Schrijven is een manier om onze taak een menselijk gezicht te geven, een andere invalshoek te bieden op ons vakgebied. Ik schrijf thuis, 's avonds als het rustig is.

Wij onderhouden ook een bijzondere relatie met de ouders, soms maandenlang. De kinderen leren we ook zeer goed kennen, hun wilskracht om in leven te blijven, hun vechtlust... Zo ontstaat er een

Hospinews, de nieuwsbrief van Hospichild.be, website met niet-medische informatie omtrent de hospitalisatie van kinderen

hechte band. Het gebeurt zelfs dat wij contacten onderhouden met ouders van kinderen, die inmiddels opgegroeid zijn. Zij houden ons op de hoogte. Het is altijd aangenaam om te zien hoe het hen vergaat sinds ze uit onze afdeling werden ontslagen.

Anne Pardou overweegt een derde boek over neonatologie. In samenwerking met een artiest? Wordt vervolgd.

Referenties

De boeken van Anne Pardou zijn verkrijgbaar bij de dienst Neonatologie.

De opbrengst van de verkoop gaat naar de bevordering van het welzijn van pasgeborenen op de dienst en de ondersteuning van hun ouders.

Erasmus Ziekenhuis

Dienst Neonatologie

Lennisksebaan 808

1070 Anderlecht

Secretariaat : 02/555 36 84

Contes pour parents de petits bonshommes et petites bonnes femmes

Anne Pardou – illustraties van Marianne de Grasse - 15€, verzendkosten 4.95€

Si petits, si forts – Anne Pardou – Foto's van Michel Vanden Eeckhoudt - 20 €, verzendkosten 4.95€.

Contactpersoon: Lydia Matthijs op het nummer 02/555 34 30 of lymatthi@ulb.ac.be

1 Zie onze rubriek Rond de Hospitalisatie/zorgverleners/labels/Nidcap (Neonatal Individualized Developmental Care and Assessment Program)